

Asia: LVM/891/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Lausuntopyyntö LVM/891/03/2017, 19.1.2018

Puolustusministeriön lausunto; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Viestintävirasto sekä Liikenneviraston tietyt toiminnot yhdistettäisiin uudeksi virastoksi, Liikenne- ja viestintävirastoksi. Viraston tehtäviin kuuluisivat viestinnän osalta nykyisen Viestintäviraston tehtävät. Liikenteeseen liittyvät tehtävät sisältäisivät Liikenteen turvallisuusviraston tehtävien lisäksi nykyisestä Liikennevirastosta siirtyviä tehtäviä. Nykyinen Liikennevirasto vaihtaisi nimensä Väylävirastoksi, mutta jatkaisi muutoin keskeytyksettä toimintaansa. Osa Liikenneviraston nykyisistä tehtävistä jäisi Väyläviraston tehtäväksi.

Puolustusministeriön lausunto on valmisteltu yhteistyössä pääesikunnan kanssa.

1 Yleistä valmistelusta

Puolustushallinnon asiantuntijat ovat osallistuneet hallituksen esityksen valmisteluun yhtiöryhmän jäsenenä sekä kuultavina. On myös järjestetty epävirallisia valmisteluko-kouksia, joissa puolustushallinnon edustajat ovat esittäneet näkemyksiään lausunto-kierroksella olevaan kokonaisuuteen liittyvistä säännös- ja perusteluluonnoksista.

Puolustushallinto on pyrkinyt liikenne- ja viestintäministeriön tukena etsimään keinoja lainsäädäntöehdotusten muokkaamiseksi sellaisiksi, että suunnitellut muutokset heikentäisivät mahdollisimman vähän maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä, varautumista, valmiutta sekä viranomaistehtävien hoitamista.

Uudistuksen suunniteltu toteutusaikataulu, jonka mukaan virastouudistus tulisi voimaan 1.1.2019, on kireä. Ensimmäiset luonnokset hallituksen esityksistä syntyivät myöhäisessä vaiheessa ja niitä on jouduttu työstämään pikaisella aikataululla puolustushallinnossa. Perustelut ovat edelleen puutteellisia.

Puolustusministeriö on erikseen lausunut liikenne- ja viestintäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden yhtiöittämiseksi. Puolustusministeriö viittaa tuohon lausuntoonsa soveltuvin osin (7.2.2018, FI.PLM.2018-250).

2 METO –yhteistyö ja aluevalvonta

Liikenne- ja viestintävirastosta annettavan ehdotetun lain 2 §:n 1 momentin 12 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 9) ehdotetaan Liikenne- ja viestintäviraston toimivan meriliikenteen ohjauksen toimivaltaisena viranomaisena siten, kuin alusliikennepalvelulaissa säädetään, sekä edelleen METO-yhteistyön osapuolena. Liikenne- ja viestintäviraston ehdotettu asema aluevalvontaviranomaisena edellyttää puolustusministeriön näkemyksen mukaan ympärivuorokautista päivystysvalmiutta vuoden jokaisena päivänä. Tästä ei ole lakiesityksessä mainintaa. Asia on ollut useita kertoja esillä puolustus-hallinnon ja liikenne- ja viestintäministeriön yhteisissä työryhmissä.

METO-yhteistyön osalta todetaan, että nykyinen yhteistyö on toiminut hyvin sekä Trafina että Liikenneviraston kanssa, ja edellyttää vastaavan yhteistyön turvaamista myös uudistuksen jälkeen. Varsinaista tarvetta uudistukselle ei siis puolustusministeriön näkökulmasta ole, mutta mikäli uudistus toteutetaan, tulee uusille perustettaville virastoille asettaa konkreettinen varautumis- ja valmiusvelvoite ja säätää tästä aiheutuvista kustannuksista lain tasolla. Varautumisesta säädettäisiin ehdotetun Liikenne- ja viestintävirastosta annettavan lain 2 §:n 1 momentin 13 kohdassa, mutta velvoite on puolustusministeriön näkemyksen mukaan liian yleisluontoinen. Viitaten liikenne- ja viestintäviraston asemaan aluevalvontaviranomaisena, puolustusministeriö pitää ehdottoman tärkeänä aluevalvontatehtävien häiriöttömän suorittamisen turvaamista kaikissa valmiuden asteissa.

3 Vaikutus sotilasilmailuun

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan liikenne- ja viestintäviraston perustaminen tulisi vaikuttamaan sotilasilmailuun ilmailun integroidun toimintamallin kautta. Ilmailulakia sovelletaan ilmavoimien toimintaan ja ilmailun yhteistoimintajärjestelyjen kautta virastouudistus tulee mahdollisten lainmuutosten jälkeen huomioitavaksi myös puolustusvoimien sisäisissä määräyksissä ja eri tason yhteistyösopimuksissa.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että ne uuden organisaation yhteistyötahot, tehtävät ja toiminnot, jotka koskettavat sotilasilmailuviranomaisen toimintaa, säilyvät riittävän hyvin tunnistettavina myös virastouudistuksen jälkeen.

Virastouudistukselle on kirjattu selkeät tavoitteet, jotka toteutuessaan voisivat samalla edistää ilmailun nykyistä yhteistoimintaa, ja antaisivat perustaa sotilasilmailun oman toiminnan kehittämiseksi. Käytävissä olevalla aikataululla ei kuitenkaan koko sotilasilmailutoiminnan ja -määräysjärjestelmien tarkkarajainen arviointi ole ollut mahdollista.

4 Kyberturvallisuuskeskuksen asema

Viestintävirastolle kuuluvat kyberturvallisuustehtävät ehdotetaan siirrettäviksi Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskukselle. Puolustusministeriö korostaa sitä, että niiden tehtävien hoitaminen, joista Kyberturvallisuuskeskus on vastannut, ei saa uudistuksen yhteydessä vaarantua.

Puolustusministeriö toteaa, että meneillään on selvityksiä, joissa kyberturvallisuuden strategiseen johtamiseen liittyviä asioita tarkastellaan osana Suomen kyberturvallisuusstrategian toimeenpano-ohjelmaa vuosille 2017-2020. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös Kyberturvallisuuskeskuksen johtosuhteet ja asema.

5 Taajuushallinta

Liikenne- ja viestintäviraston perustamista koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 9 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 6) säädettäisiin taajuushallinnosta. Sen mukaan ” Liikenne- ja viestintävirasto hoitaisi keskitetysti radiotaajuuksien hallinnointia Suomessa. Taajuuksien tehokas ja häiriötön käyttö varmistettaisiin taajuussuunnittelulla ja -valvonnalla sekä radiolupahallinnolla ja taajuuksien käyttöä koskevilla määräyksillä.” Puolustusministeriö korostaa, että dynaaminen taajuushallinta on erittäin tärkeää puolustusvoimien kannalta. Valmistelussa tulisikin arvioida, vaikeutuuko puolustusvoimien taajuushallinta ja poikkeusoloihin varautuminen, kun taajuushallintayksikkö sijoitetaan osaksi yhtä taajuuksia käyttävää toimialuetta ja sen alayksikön alayksiköksi.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan taajuushallinnan tulisi jatkossakin olla toimialaneutraalia, markkinaneutraalia ja mahdollistaa valtion keskeisen tehtävän eli turvallisuustoiminnan taajuusresurssit kaikissa turvallisuustilanteissa. Lakiluonnoksesta ei käy ilmi, miten taajuushallinnan sijoittaminen yhden taajuuksia käyttävän toimialan osaksi vaikuttaa edellä mainittuihin neutraliteettikysymyksiin ja miten niiden toteutuminen aiotaan varmistaa tulevaisuudessa.

Puolustusministeriö korostaa, että puolustusvoimilla tulee olla tieto siitä, minkä tahon kanssa sovitaan taajuusasioihin liittyvistä periaatteista (esim. tiettyjen taajuusalueiden käyttö, vrt. PLM-LVM yhteistoimintamuistio yleiseurooppalaisista sotilastaajuuksista). Lisäksi olisi varmistettava, että uudessa virastossa resursoidaan myös taajuushallinnan poikkeusolojen suunnittelu.

Lisätietoja asiasta antavat puolustusministeriössä yksikön päällikkö Matias Warsta (matias.warsta(a)defmin.fi, p. 0295 140 450 ja vanhempi hallitussihteeri Jenni Herrala (jenni.herrala(a)defmin.fi, p. 0295 140 072).

Kansliapäällikkö   Jukka Juusti

Vanhempi hallitussihteeri   Jenni Herrala

Tiedoksi Erityisavustaja Juha Martelius, puolustusministeriö

Erityisavustaja Petteri Leino, puolustusministeriö

Ylijohtaja Teemu Penttilä, puolustusministeriö

Ylijohtaja Raimo Jyväsjärvi, puolustusministeriö

Lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström, puolustusministeriö

Turvallisuuskomitean sihteeristö, puolustusministeriö

Pääesikunta, oikeudellinen osasto

Pääesikunta, suunnitteluosasto

Yleisperustelut

-

Yksityiskohtaiset perustelut

-

Lakiehdotukset

-

Herrala Jenni
Puolustusministeriö